

TRAINING ACTIVERENDE WERKVORMEN

Ben je docent of trainer en ben je op zoek naar inspiratie om jouw werk boeiender en effectiever te maken?

..... dan is deze *Training Activerende Werkvormen* vast iets voor jou.

De *Training Activerende Werkvormen* is een praktijkgerichte opleiding voor docenten en trainers. Deze training richt zich op het aanscherpen van didactische vaardigheden voor het uitvoeren van onderwijs en training. Door deze opleiding verkrijgt of vergroot je jouw didactische meesterschap naast jouw inhoudelijke vakmanschap. Deze training maakt deel uit van de **Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)**.

Startende docenten/trainers verkrijgen hiermee een mooie basis aan didactische kennis en vaardigheden om diverse werkvormen in hun opleidingspraktijk te benutten. Ervaren docenten/trainers kunnen zich via deze opleiding verder professionaliseren en experts in een bepaald vakgebied leren werkvormen om hun kennis tijdens een workshop of training op een effectieve manier kunnen delen met collega's.

De variatie in didactische werkvormen in de training zelf is groot en is zeker een kracht van deze opleiding. Je ervaart de werkvormen zelf, krijgt hier tips van de trainer bij en maakt de vertaalslag naar jouw eigen onderwijs. De werkwijze van activerende lessen en trainingen past bij de huidige onderwijskundige inzichten: niet passief luisteren naar een deskundige, maar actief aan de slag gaan als beste manier om de nodige competenties te verwerven.

Een aantal reacties van deelnemers na afloop van de training:

- “Een heldere training, geeft veel inzichten en is op inspirerende wijze gegeven.”
- “Prettige informatieve dagen, Flexibel meedenken”
- “Prettige organisatie en goed qua practise what you preach”

In deze opleidingsgids kun je lezen hoe het curriculum en de organisatie van de training eruitziet, wat je kunt leren en hoe er getoetst wordt of je de gewenste resultaten ook daadwerkelijk hebt bereikt.

Contact

Wil je inschrijven? Dat kan via de [website](#). Wil je meer weten? Heb je vragen of opmerkingen?

Neem dan contact op met: **Lia Bijkerk**

0182 – 51 92 92

l.bijkerk@edufit.nl

Inhoudsopgave

1.	Resultaat: Basiskwalificatie Onderwijs (BKO).....	4
2.	Beroepsrollen, competenties en taken	4
3.	Curriculum	4
4.	Literatuur.....	5
5.	Toetsing	5
6.	Studiebelasting	6
7.	Planning.....	6
8.	Investering	6
9.	Beschrijving cursusdagen	7
	Bijlage 1: Leerdoelen en studiebelasting per leeractiviteit.....	10
	Bijlage 2: Testimonials van deelnemers.....	10

1. Resultaat: Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)

Leeruitkomst: Je kunt de deelnemers actief bij de leerstof betrekken door passende werkvormen voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren, zowel in online setting als in hybride en in face-to-face setting. Daarbij stel je het leerdoel centraal en speel je in op de deelnemers die je voor je hebt.

De *Training Activerende Werkvormen* helpt je om bewust en gevarieerd jouw lessen, workshops of trainingen uit te voeren. Hierbij benut je ook de mogelijkheden van ICT. Als je de toetsing met goed resultaat volbrengt leidt de *Training Activerende Werkvormen* tot de vaardigheid van het uitvoeren van gevarieerd en activerend onderwijs. In combinatie met de *Training Activerende Didactiek* en de *Training Blended Onderwijs Ontwerpen* leidt de training tot de basiskwalificatie onderwijs (BKO), een didactische basis op het gebied van de competenties ontwerpen en doceren. Voor dit certificaat is het behalen van een toets body of knowledge (MC-toets BKO) vereist.

2. Beroepsrollen, competenties en taken

Tijdens de *Training Activerende Werkvormen* werk je aan de competentie doceren. Bij deze competentie past een beroepsrol die je als docent/trainer kunt vervullen. Deze training richt zich op de laatste drie taken die bij deze beroepsrol horen, dit betreffen uitvoerende taken. De *Training Activerende Didactiek* richt zich op de eerste drie taken van de competentie doceren, de voorbereidende taken.

Competentie	Beroepsrol	Taken
Doceren	De docent/trainer als uitvoerder van onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Taak 1: Ken je doelgroep • Taak 2: Maak een plan voor de bijeenkomst • Taak 3: Ontwikkel materiaal • Taak 4: Voer de bijeenkomst uit • Taak 5: Evalueer de bijeenkomst en de materialen • Taak 6: Stel het plan of het materiaal bij

3. Curriculum

De opleiding is ingericht op basis van de genoemde competentie.

De training bestaat uit een combinatie van e-learning, praktijkopdrachten en face-to-face (F2F) bijeenkomsten waarbij gewerkt wordt aan beroepstaken die je in de praktijk uitvoert.

Tabel 1 Schematische weergave van het curriculum (EV = eigen vaardigheid)

F2F dag	Competentie	Taak	Thema 1:	Thema 2:	Thema 3:	
Training Activerende werkvormen						
	Doceren (uitvoeren)	Oriënteer je op de verschillende tools	E-learning digitale tools			
		Voer de bijeenkomst uit	E-learning presentatievaardigheden			
1		Ontwikkel materiaal Voer de bijeenkomst uit en evalueer de bijeenkomst	Docentgecentreerde werkvormen EV: presentatie	Discussievormen EV: stelling	Werkopdrachten EV: groepswerk	
2			Ijsbrekers EV: activerende opening	Spelvormen EV: quizvorm of rollenspel	Digitale werkvormen EV: hybride werkvorm	

4. Literatuur

De volgende literatuur zit bij de training inbegrepen:

- Bijkerk, L., & van der Heide, W. (2016). *Activerende didactiek, gevarieerd lesgeven in het hoger beroeps onderwijs*. Houten: BSL
- Bijkerk, L. & van der Ploeg, T. (2018). *Aan het werk met Actiekaarten*. Zaltbommel: Thema

Daarnaast worden via de digitale leeromgeving ook nog andere bronnen aangereikt.

Via de digitale leeromgeving ook nog andere (verdiepende) bronnen aangereikt.

Daarnaast zijn er in de leeromgeving nog losse tegels met e-learnings:

- e-learning waarbij je kennismaakt met de opleiding en de werkwijze
- e-learning krachtige presentaties en multimediaprincipes
- e-learning met een verzameling digitale tools

5. Toetsing

De competentie is uitgewerkt in geconcretiseerde leerdoelen die gemeten worden met behulp van toetsen die de deelnemers tijdens de opleiding maken. Je moet een reële inspanning leveren om de *Training Activerende Werkvormen* met goed gevolg af te leggen. Aanwezigheid tijdens de lesdagen is niet voldoende.

Tabel 2 Overzicht toetsvormen

Competentie	Producten voor het portfolio	
Doceren Vorbereiden	Toets 1: Werkvormen Reflectieverslag op zes soorten werkvormen toegepast binnen de eigen praktijk	Toets 2: Lesgeven Reflectieverslag van een gegeven les, van feedback voorzien door een collega

6. Studielasting

Als je mee gaat doen aan deze training, betekent dit dat je ervoor kiest een investering in tijd te maken. Wie minimaal 35 uur investeert, kan de leergang met goed gevolg afronden.

In het overzicht in tabel 3 is te zien hoe de totale studielasting (SBU) is verdeeld over de verschillende leeractiviteiten.

Tabel 3 Overzicht studielasting

Competenties en Rollen	Contact-uren	Zelfstudie	Uren	SBU-Totaal
Doceren De docent/trainer als uitvoerder van onderwijs	15	<ul style="list-style-type: none"> E-learning / literatuur lezen / voorbereiding Schrijven van een reflectieverslag over de uitgevoerde les / training Werkvormen uitvoeren met verslaglegging 	<ul style="list-style-type: none"> 5 2 13 	35

7. Planning

Voorafgaand aan deze training kun je meedoen aan de gratis kennismakingsworkshop

- 6 september Kennismakingsworkshop van 13.30 – 17.00 uur

Training Activerende werkvormen

- Dag 1 – 8 november 2024
- Dag 2 – 29 november

De cursusedagen zijn op vrijdag van **9.30 – 17.00 uur**

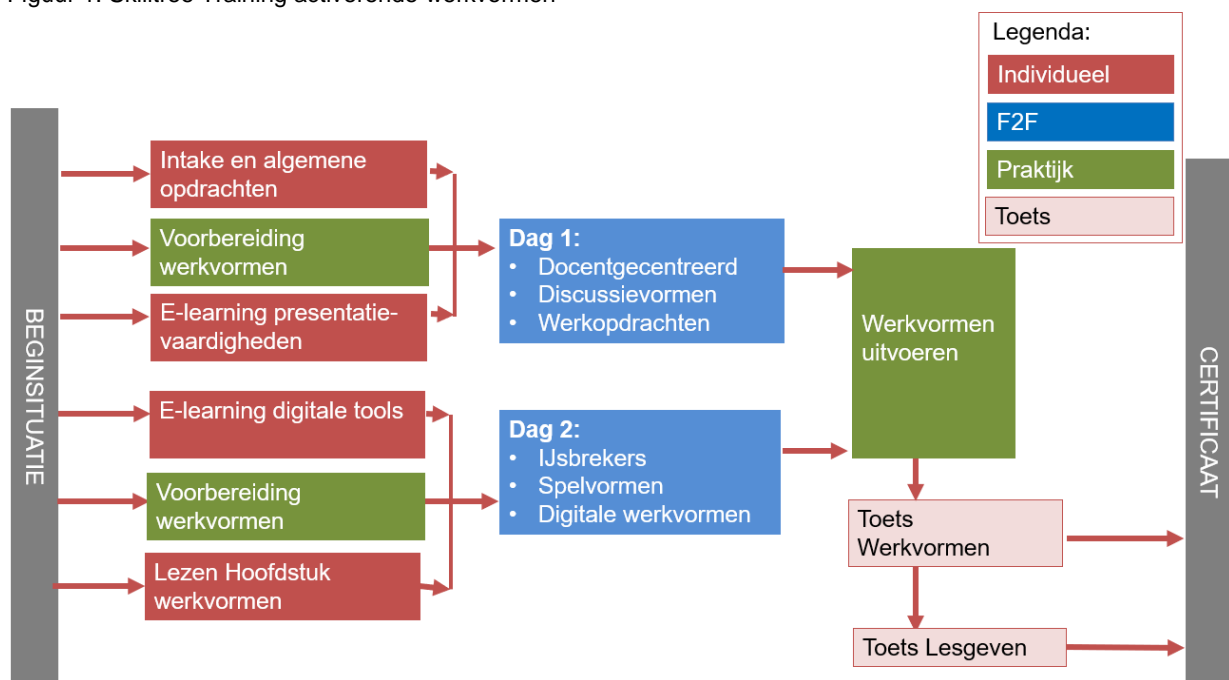
8. Investering

Je betaalt voor de Training Activerende Didactiek **€ 630,00** (inclusief 21% btw).

Volg je de leergang privé of via een btw-vrijgestelde organisatie (bijvoorbeeld overheid, onderwijsinstelling, zorginstelling of bank)? Dan bieden wij de voordelige mogelijkheid om de prijs zonder btw te betalen. Hiervoor berekenen wij een toeslag. De investering voor deze training bedraagt dan **€ 575,00**.

9. Beschrijving cursusdagen

Figuur 1: Skilltree Training activerende werkvormen

Dag 1

Voorafgaand aan deze cursusdag heb je een e-learning over presentatievaardigheden doorgenomen. Tijdens het eerste deel van de dag krijg je informatie over de werkvormen die horen bij 'docentgecentreerde werkvormen' en tips voor het geven van een interactief hoorcollege of presentatie. Het 'zenden' van informatie wordt in de onderwijscontext veel gedaan, hoe kun je die informatieoverdracht zo optimaal mogelijk laten plaatsvinden? Na de theorie geeft een aantal deelnemers een presentatie over een onderwerp uit de eigen praktijk om een docentgecentreerde werkvorm te ervaren.

Tijdens het tweede thema wordt informatie gegeven over de 'discussiewerkvormen' en voeren een aantal deelnemers een werkvorm met een stelling uit.

Tot slot wordt de soort werkvorm 'werkopdrachten' besproken en voeren een aantal deelnemers een zelf voorbereide groepsworkvorm uit.

Een rode draad tijdens de cursusdag is het bespreken van de ervaren werkvormen met daarbij de tips van de trainer en de vertaalslag naar de eigen praktijk.

Vorbereiding:

- Maak de voorbereidende opdrachten over de training in de leeromgeving
- Lees de tekst en volg de e-learning over presenteren
- Bereid een presentatie, stelling of groepsworkvorm voor

Competenties: Doceren en digitaliseren

Lesdoelen:

Na afloop van de cursusdag kun je...

- een docentgecentreerde werkvorm in de vorm van een presentatie uitvoeren of beoordelen
- een discussie aan de hand van een stelling uitvoeren of beoordelen
- een groepswerkvorm uitvoeren of beoordelen

Programma:

- Introductie en (nadere) kennismaking
- Docentgecentreerde werkvormen
- Discussievormen
- Werkopdrachten
- Afsluiting

Dag 2

Het eerste thema gaat over ijsbrekers. Bij dit onderwerp gaat een aantal deelnemers na de theorie over ijsbrekers een activerende opening uitvoeren. Een goed begin is immers het halve werk...!

Vervolgens wordt in het tweede thema informatie gegeven over spelvormen en voeren een aantal deelnemers een quizwerkvorm of een rollenspel uit die zij hebben voorbereid bij een onderwerp in hun eigen onderwijspraktijk.

Voorafgaand aan deze cursusdag heb je een e-learning over digitale tools doorgenomen. Tijdens het laatste thema van deze cursusdag bespreken we hoe je jouw les aantrekkelijker en effectiever kan maken met behulp van ICT. De integratie van ICT in de onderwijspraktijk is gebaat bij een zorgvuldige afstemming tussen vakinhoud, didactiek en de mogelijkheden van ICT.

Online en hybride leren is al bijna niet meer weg te denken uit het onderwijs. Een aantal deelnemers voert een digitale werkvorm uit die zij bij een eigen onderwerp hebben voorbereid.

Een rode draad tijdens de cursusdag is het bespreken van de ervaren werkvormen met daarbij de tips van de trainer en de vertaalslag naar de eigen praktijk.

Vorbereiding:

- Volg de e-learning over digitale tools
- Lees de tekst over activerende werkvormen
- Bereid een activerende opening, quiz of rollenspel of een digitale werkvorm voor

Competenties: Doceren en digitaliseren

Lesdoelen:

Na afloop van de cursusdag kun je...

- een activerende opening uitvoeren of beoordelen
- een kennisquiz of rollenspel leiden of beoordelen
- een digitale werkvorm uitvoeren of beoordelen

Programma:

- Introductie en terugblik
- IJsbrekers
- Spelvormen
- Digitale werkvormen
- Afsluiting

Toetsing:

- Lever het reflectieverslag op de zes soorten uitgevoerde werkvormen in (toets 3)
- Plan een activerende les voor beoordeling in jouw onderwijspraktijk en schrijf het reflectieverslag daarover (toets 4)

Bijlage 1: Leerdoelen en studiebelasting per leeractiviteit

Leeractiviteit	SBU	Leerdoel: De deelnemer kan...
Intake en algemene opdrachten	0,5	zichzelf voorbereiden op de start van de training
Vorbereiding werkvorm dag 1	1	een docentgecentreerde werkvorm, discussievorm of werkopdracht voorbereiden
E-learning presentatievaardigheden	0,5	kenmerken van lichaamstaal, stemgebruik en verbale communicatie herkennen
Cursusdag 1 (docentgecentreerd, discussievormen en werkopdrachten)	7,5	een docentgecentreerde werkvorm, discussievorm en werkopdracht uitvoeren of beoordelen
E-learning digitale tools	1	de werking en didactische mogelijkheden van diverse digitale tools herkennen
Vorbereiding werkvorm dag 2	1	een ijsbreker, spelvorm of digitale werkvorm voorbereiden
Lezen hoofdstuk werkvormen	1	de informatie over de zes soorten werkvormen herkennen in de praktijk
Cursusdag 2 (ijsbrekers, spelvormen en digitale werkvormen)	7,5	een ijsbreker, spelvorm en digitale werkvorm uitvoeren of beoordelen
Uitvoeren werkvormen in eigen praktijk	6	de zes soorten werkvormen uitvoeren in de eigen praktijk
Toets werkvormen	7	reflecteren op de uitvoering van zes soorten werkvormen in de eigen onderwijspraktijk
Toets lesgeven	2	reflecteren op de voorbereiding en uitvoering van het onderwijs met behulp van feedback van een collega
Totaal	35	

Bijlage 2: Testimonials van deelnemers

2023

“Leuke training waar je direct toepast wat je leert en ervaart hoe leuk dit is. Nooit gedacht dit ik spelvormen zo leuk zou vinden als het gaat om les en het geeft je als docent ook een beetje rust.”

Jolanda van den Dool

“Een praktijk gerichte, creativiteit aanmoedigende training!”

Immy Hoekstra-Rondaan

“Wederom fijne lesdagen gehad met zinvolle praktijktips waarmee ik aan de gang kan en de les ook nog eens naar een hoger niveau wordt getild.”

Jan Willem van Eijk

2022

“Ik geef al jaren les in het brandweer onderwijs en volg ook bijscholingen. ik heb de cursus Activerende Werkvormen ervaren als vernieuwend en leuke tools en tips gehad om mee aan de slag te gaan.”

Arco Kunst

“De trainingen Activerende Didactiek en Activerende Werkvormen zetten je tijdens en tussen de bijeenkomsten activerend aan het werk. Het is leren door te observeren, bestuderen, ervaren, zelf bouwen en uiteindelijk zelf live oefenen. Volgens mij zijn dat de juiste stappen om op een prettige manier pakkend te leren zodat het beklijft. Lia is een sterke trainer

met kennis van zaken en ze weet wat ze wil bereiken. Het zijn professioneel opgezette energieke dagen waarbij je gedurende de dag niet vaak op de klok kijkt "is het al vijf uur?".

Jurgen Ratering

2021

"De Training Activerende Werkvormen is een uitdagende en leerzame training. Het is een praktische actieve training waar je door zelf aan het werk te gaan de kennis op doet. De inhoud van de lessen en de kennis die je daar opdoet, is een aanvulling voor de rugzak van een docent of trainer. De locatie waar de lessen geven worden is goed verzorgd en is een prettige leeromgeving".

Pim Rullmann

De onderstaande reacties zijn gemaakt op basis van de training activerende opleiden waarbij de training activerende didactiek en de training activerende werkvormen zijn samengevoegd

2020

"Ik ben onder de indruk van de opbouw van de opleiding. Je hebt deze zo ontworpen dat de inhoud echt beklijft. Je bent een prachtig rolmodel in het voorleven van de inhoud".

Mirjam de Jager

"Lesgeven is een vak waarvan Lia alle kneepjes beheerst. De opleiding activerende didactiek is een aanrader voor alle (aankomend) docenten in het beroepsonderwijs."

Hester Jansen

"Wat mij aanspreekt in deze opleiding is dat de theorie goed toepasbaar is in de praktijk, welke opleiding of training jezelf ook geeft. Tijdens de les krijg je een mooi aanbod van mogelijkheden om je les meer boeiend te maken. De opdrachten zijn best pittig en goed te doen als je er voldoende tijd aan besteed. Door deze opleiding heb ik meer zelfvertrouwen gekregen. Studenten en hun verschillende leerstijlen begrijp ik nu beter en ik kan erop anticiperen zodat zij ook meer gemotiveerd zijn, hoe leuk is dat!".

Anita Leistra

"De training activerend opleiden is een prettige en zinvolle training omdat je teruggaat naar de basisprincipes van het ontwerpen van onderwijs. Zo leer je dat het belangrijk is om te beginnen bij de competenties die je iemand wil leren, welk leerdoel heb je voor ogen? Heel ideaal dat de training geschikt is voor diverse settings, van bijvoorbeeld onderwijs verzorgen in het voortgezet onderwijs tot het geven van trainingen in het

werkveld. Lia Bijkerk is daarnaast een zeer bekwame docente en zeer prettig in de omgang. Een dag naar Gouda is dan ook een zeer plezierige dag! En ook het op afstand volgen van een training door het Corona virus was geen enkel probleem, dit was allemaal keurig geregeld en verzorgd

Susanne Scheijen

“De Training Activerend Opleiden is een training van vier dagen waarbij je leert hoe je onderwijskundige inzichten kan toepassen in de praktijk. Je komt in aanraking met verschillende tools en activiteiten om je lessen variatie te geven. Daarnaast leer je hoe je je studenten of deelnemers zo actief mogelijk kan laten meedoen met jouw eigen training of les aan de hand van verschillende theorieën.

De training is erg inspirerend en alles wat wordt uitgelegd wordt ook daadwerkelijk toegepast in de training zelf. Er is zeker sprake van practise what you preach”

Floor Brouwer, onderwijskundige

2019

Deelnemers van de open inschrijving bij Edufit schreven:

- Inspirerende opleiding die meteen toepasbaar is in de praktijk
- Super inspirerende training
- Zinnvolle, bruikbare en toepasbare inhoud met goede eindopdrachten. Daarmee vallen alle puzzelstukjes op zijn plaats.
- Het sluit perfect aan bij de praktijk van mij! Ik sprak vorige week een zij-instromer voor het voortgezet onderwijs en ze wilde alles weten wat ik had geleerd. Dit had ze allemaal niet. Jouw feedback is echt zo waardevol, het is concreet en praktisch. Ik kan er gelijk wat mee! Echt een vakvrouw.

2018

Deelnemers van een incompany training bij TMO schreven:

- Goed georganiseerd, prettige docent, goed qua practise what you preach
- Goede trainer, positief en flexibel. Leerzaam
- Goede trainer, interessant onderwerp
- Compliment aan onze trainster: prettige sfeer gecreëerd waar alles bespreekbaar was, flexibele houding en kennis

Deelnemers van een incompany training bij Artemis schreven:

- Ik wil Hilde complimenteren met haar manier van lesgeven en haar open blik.
- Complimenten voor Hilde, heel prettige trainer die meedenkt en probeert aan te sluiten bij ons onderwijs. BKO is heel nuttig geweest qua inzichten, ondanks dat wij het vanwege onze functie niet in de praktijk zullen toepassen; het geeft wel handvatten om docenten te instrueren en feedback te geven.
- Het heeft ons als team enorm geholpen om een start te maken met een gemeenschappelijke taal binnen het onderwijs
- Verhelderend, betrokken, leuke actieve oefeningen, goed inspeland op de 'Artemis situatie'.

- Een heldere training, geeft veel inzichten en is op inspirerende wijze gegeven.
- Prettige informatieve dagen, flexibel meedenken
- Het heeft geleid tot een soort saamenhorigheid onder de deelnemers. Fijn dat er de nodige flexibiliteit is geweest m.b.t. de training. Er was een fijne klik met Hilde.

2016

Deelnemers van een incompany training bij Avans Hogeschool schreven:

- Prima Cursus, activerend en enthousiast.
- Veel afwisseling, ondanks in eerste instantie weerstand voor de toets toch wel nuttig om bewust te worden en termen weer te herkennen
- Organisatie is goed; mooie opleiding
- Ontspannen sfeer; goed voorbereide lesdagen door trainer. Lia is helder en duidelijk.
- Veel variatie
- In 4 dagen toch een breed overzicht over activerend opleiden.
- Tijdens de training is gebruik gemaakt van veel verschillende werkvormen, hetgeen er geleerd moest worden werd ook uitgedragen in de lessen.
- Ik vond het heel knap hoe je voor de opbouw van het programma en de lessen je eigen leerdoelen gebruikte. Dat was goed als rolmodel. Hierdoor ervaar je hoe fijn het is om geactiveerd te worden. Ook fijn dat je flexibel was rondom onze rooster en het inlevermoment van de verschillende opdrachten
- Verbreding van mijn visie op onderwijs
- Het overbrengen van het enthousiasme
- Hele prettige trainer. Luistert goed naar de deelnemers, is heel geduldig en komt met bruikbare tips en adviezen.
- Als ervaren docent maak je kennis met nieuwe ict mogelijkheden.
- De training is gemaakt volgens de principes waar de training over gaat
- De training geeft een basis door een overzicht van de stof. Zeker voor beginnende docenten is dit handig om thuis te raken in deze materie. Prettig dat deze cursus niet in de drukte van de opleiding plaatsvindt, maar wat in de luwte. De leeromgeving geeft ruimte om in eigen tempo bezig te zijn met de stof (flexibiliteit).

2015

Deelnemers van een incompany training bij Avans Hogeschool schreven:

- Het heeft me aangezet tot nadenken om nieuwe werkvormen te gebruiken.
- Duidelijke toepassingsmogelijkheden, stevige basis in theorie, serieuze inspanning gevraagd, veel van geleerd
- Organisatie prima, lesmateriaal ook goed voor elkaar
- Het heeft mij heel erg geholpen om -met veel plezier- mijn lessen te verbeteren, met specifieke en zeer bruikbare tips.
- Enthousiast, er komen veel onderwerpen aan bod